

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Tealík Uh. Skalica (Szakolcza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy sa ne-
prijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

K Novému roku.

Noc si hviezdy rozožala,
čiernym súknom zem odiala:
Starý rok je na mórach.
Zvony smutne vyzvávajú,
nešťastníci ticho lkajú,
vetry kvília po horách.

Umrel. Kto ho oplakáva?
Mnohé oko v slzách pláva,
mnoho hrudí trasie sa;
však nie žiaľom plačú oči,
smútok srdcia neotročí:
zlý hlas slyšia nebesá.

Zlý hlas: fažká kliatba ľudu,
že rok starý slúžil bludu
a mal krivdu za ženu;
Tatru šibal krivdy bičom,
tyranským bol pohoničom
za judášsku odmenu.

Sľuboval, že jarmo zlomí,
na tyranov pošle hromy,
pravde oltár postaví;
sám bol otrok, lízal päty,
podpaloval nízke chaty,
neznal lásky, úľavy.

Pochovajme starca mdlého,
čo sa tešil z jarma zlého,
biedu nesúce národu;
dcéru jeho privítajme,
brány pred ňou otvárajme,
pozdravme ju z príchodu.

Nový rok snáď lepší bude:
Rozoseje mužnosť v ľude,
z čoho vzíde svoboda;
premôže snáď otrokárov,
krivdu, zlobu, falosť, lhárov,
strhne jarmo s národa.

Snáď len? . . . Smutné potešenie,
vidiac bitých tiché mrenie
pri rehoťe tyranov;
ach, nie — putá bude trhať
a do bahna hanby vrhať
odrodných oplanov.

Dúfame, že v novej dobe
rozpadne sa krivda v hrobe,
pravdy prápor zvíťazí,
a že ľudu otrokári
nemínú už Božej káry,
padne im päšť na väzy.

Popraj, aby popri chlebe
duchovných bláh žičil sebe,
napred kráčal v pokroku;
aby mohol hymny spievať,
keď sa bude zase stmievať,
po tom Novom po roku!

Plece k plecu v láske, shode!
Takto svornom na pochôde
vojsko cieľ svoj dosiahne;
nie je muž, čo v boji váha,
čo sa bojí šibnút vraha,
alebo sa utiahne.

Napred! nech je naše heslo,
by sa o nás chýrom nieslo,
že sme národ pokroku.
Budúcnosť čo krajšiu hlása?
Práca iba naša spása
a nie slza na oku.

Verme: rodolásky plameň
krásnych cností býva prameň,
preto pozor na vatru:
Nech vždy blčí, svieti, hreje,
teplo, svetlo nech vždy leje,
na matičku na Tatru!

Na kolenách vznášam prosbu:
Odvráť, Bože, každú hrozbu
od mojeho národa;
popraj, aby videl duchom,
že je najslávnejším rúchom
iba zlatá svoboda.

Somolický.

Šťastlivý a veselý Nový rok!

prajeme Cteným čitateľom „Pokroku“

Do tretieho roku!

Ano náš „Pokrok“ dosiahol 3 roky veku svojho. Dieťa bolo slabé útle, bieda, zrádnik, choroby a rozličné nemoce morili ho. Sotva sa naučilo decko na vlastných nohách chodiť, hádzali mu na cestu hrudy a všelijaké kamene, ba i veľké skaly a klacky hádzali mu v cestu, aby sa len potknul a padnul.

Čo zlého vykonali sme, že toľko ten malý „Pokrok“ vytrpel a zažiť musel, čo popáchali sme, že vrstovníci „Pokroku“ začali syčať, plúť, rozsievať nenávisť? Zjavili sa falošní proroci, volali kričali dieťa životaneschopné, zhyrie, zomre skoro a prešiel rok, prešiel i druhý a dieťa rástlo vyšlo nástrahám, strašidiel sa nezľaklo a hadieho syčania sa nebálo! A nebálo sa ani vtedy, keď nevinné dieťa pokutou chceli zdrtiť, keď zakazovali mu dýchať a sa hýbať. Zaplakalo, zastenalo *zmyslo ni jednu pokutu, ale niekoľko* a čo myslíte kleslo? sosilnelo na duchu, na vnútornej moci ducha, utvrdilo sa vo svojej pravde, zacelilo svoje mladé kosti a naučilo sa trpeť za pravdu, spravdlnosť a práva ľudu.

O jak smiešni ste vy páni veľkej huby a nízkeho slova? V srdciach ľudu a nie v tlačiarňi vzdelanie, dôvera ľudu rastie. Zažatý kahanec v duši človeka, nezničí olej, ale dodá mu záživy občerstvenia. „Pokrok“ šiel a zažihal po chalupách slovenských svetla, tam kde jasné lúče slunka, nedosiahly, kde nedostal sa nikdy potlačený papier, kde ľudia len z chýru a jako panské zamestnanie znali knihu, časopis, tam pristahoval ju mladý „Pokrok“ s niekoľkými dárkami v rozmanitých rubrikách, mal rozličné veci, na mnoho novú, z prvu mu ľudia nerozumeli, ale netrvalo to dlho, vydobil si uznanie a úctu i v nepriateľov. Ľud priľúbil si ho a preto „Pokrok“ ľúbi ľud, protivil sa pánom a vyriekli nad nim ortel smrti. Ale jako mnohé iné strachy, tak i tieto rozptýlili sme pevnou vôľou a vytrvalosťou.

Pokrok rožihá, svetlo učí, vzdeláva, osvecuje, opustených bráni a ratuje.

Otvára nové kúty: slepé a tmavé posiaľ. Zakladá spolky.

Bojuje proti alkoholizmu.

Karhá zlé veci a zlých ľudí.

Prináša zprávy o živote z blízka i ďalaka.

Rozobiera životné otázky ľudu.

Učí hospodáriť, mliekariť.

Volá o pomoc chudobným.

Služi dobru ľudu — za darmo, lebo je časopisom slovenským najlacnejším.

Id len ďalej „Pokroku“, aspoň o krok ďalej v tomto Novom roku, smelo, hrdo, bystro hlavu vzmúž.

Sily, paže svoje mocne vzmúž.

Pracuj, trp ale neboj sa.

Pravda nemies byť búrlivá.

Spravdlnosť nezakrývať.

Miluj svojich, nepriateľov podmaňuj láskou milosrdenstvom.

Ublíž si nedať, buď rozhodným, v pravde sa nekolíšaj!

Šastia, zdaru nášmu „Pokroku“.

Prajem všetci, zo srdca v tomto Novom roku.

Moje „vinš“.

Otvorený list.

Mój najblaženejší deň už je tu. Nový rok! S usmiatou tvárou s ťažkou hlavou a so slabými nohami vítam ťa každoročne. Nenie krajšieho dňa ako nový rok. Tento deň je nášmu listonošovi, nášmu kominárovi a mne najlepšie na tomto svete. Ja som človek zo starého zákona, a preto tento deň chodím z domu do domu „šťastlivý Nový rok zavinišovať.“ Poneváž ale som už starší človek a nohy moje už nevládzu ma nosiť, tak že by som bol v stave všetkých mojich milých priateľov a dobrodincov navštíviť, preto aj ja ako moderný človek, len v liste im zavinišujem. Nech to príjmu za vďak, ja už toho roku žiadny „tringeld“ nežiadam, lebo žiadosť nášho milého redaktora p. dra Blaha som sa všetkého alkoholu odriekol.

Poneváž ale alkohol ničí telo aj dušu! Stejne, či ho upána Grünvalda alebo Salamúna požívame, preto len vo verejnosti zavinišujem všetkým mojim známym.

V prvom rade vinišujem pánu ministerpredsedovi grófovi Tiszovi, dlhého panovania, aby mal vždy tak blažené dni ako 13. decembra minulého roku.

Pánu hlavnému županovi vinišujem, aby sa mu nové voľby tak vydarili ako pred tromi rokmi, a aby si takých hodných kandidátov našiel ako vtedy.

Našemu milému pánu ablegátovi dr. Černochovi vinišujem, aby nastávajúca jeho voľba nebola jednohlasne, lebo sa obávam, že vtedy by nám do Skalice aj umínski páni muzikanti prišli a vytrubovali že „lilijén Černocho“, bárs takých hlasov, nie len v trúbach svojich, ale ani v bubne nemajú. A keď by nebolo protikandidáta aj strýčko Pecho by sa stali ľudákom, od čoho nás ochráň Bože.

Pánu dekanovi skalickému dr. Okánikovi zo srdca prajem, aby ho skalickí páni vždy tak milovali, ako posiaľ.

Pánu doktorovi Blahovi prajem, aby všetky súdy čo mu naši páni na krk zavesia sa tak skončili, ako ten posledný pred prešporškovou porotou, keď mnohí v Skalici tak zpusobili nose ako indiański moráci.

Našemu pánu pudmistrovi vinišujem, aby ešte mnohé roky mal svoj úrad tak istý ako teraz.

Pánu hajtmánovi skalickému ale dľa tisícročného kalendára prorokujem toho roku veľké búrky a dažde, lebo ryby vždy najlepšie berú, keď je pod mračnom.

Pánu polesnému Rátkaimu prajem, aby sa mu od mnohého choceňa po lesoch a horách jeho zlatá žila zahojila.

Riadiacemu pánu učiteľovi Kropácsymu z hlóky srdca prajem, aby behom tohoto roku nie len Skalicu, ale aj susedné Sudoměřice úplne pomadročil.

Novoročné dárky dostávam ja nie len v Skalici ale aj na okoliu, a preto s mojimi vinišami sa aj tam obrátim, s predpoludním vlakom jedem do Holiča, kde pánu hlavnému slúžnemu prajem, aby tak dlho ešte uradoval, jak dlhé sú jeho p. podslúžneho fúzy. Pánu podslúžnému Chemezovi blahoželám ku jeho výrokom ohľadne rozširovania nášho „Pokroku“. Ako čujem, zanechá svoj úrad a stane sa kupcom a bude odpredávať novú masť pod menom „Pokrok“, s ktorou keď sa volakto naličí, fúzy mu úplne vypadajú. Nebohému kráľovi Šalamunovi od veľkej múdrosti vlasy vypadali, pánu podslúžnému od múdrych administratívnych výrokov ale fúzy.

Pri tejto príležitosti nemôžem zabudnúť na pána holičského rychtára, ktorý si svoje fúzy od pána slúžného zakúpil. Nech ešte mnohé roky ct. holičanom cengáva pri processiach, môžu si ho neskorej vyvoliť aj za zvonára.

Holičskému pánu notárovi nech Všemohúci toľko peňazi a dôchodkov dá, koľko zrobily tie pokuty, ktoré sa platia za tie stroje, čo si holičania z Moravy zaopatřili.

V Holiči sa odbaviac odpoludňa som si zabehol aj ďalej. V Radimove som potešil pána rychtára, že pred voľbami u neho viacej strážievať nebude. V Uníne mám mnoho známych, tam ma s muzikou vítali, ale keď som im pripomenul minulé ablegátsku voľbu, ani strýčko Straka ani Pecha nechceli ísť so mnou ku Gelaimu, jediný kmoter Filip bol, čo mňa samotného s trúbou odprevádzal, ten je nám do volieb najvernejší.

Vo Gbeloch práve zasedal obecný výbor a dohadovali sa o botoch a sádle, ja som ale

ponáhlal a zavinišoval im, aby dľa svojich obecných počtov birmovku u pána Weisa za 60 korún čím častej odbavovali, načo páni rychtár odvetili: „nech nás Pán Boh chráni od škodných myší“.

Čancel som si pozrel ešte Kutý a Brocko na ceste mi ale hovorili, že tam ešte vždy oslavujú voľbu stoličného výboru, a preto som sa navrátil nazpät.

Za moje viniše nežiadam od mojich milých priateľov, známych a dobrodincov nič iného, len nech si všetci predplatia i v tomto Novom roku na „Pokrok“, každé číslo stojí i v tomto novom roku tiež len 1 krajciar alebo 2 haliere a nič viacej.

Mojemu pánu šéfovi J. Tesíkovi ale prajem, aby sa v tomto novom roku počet predplatiteľov „Pokroku“ z dvojnásobnil, a mne môj plat povýšiť ráčil. *Sadzač.*

Moja novoročná úvaha.

Sotvy že sme preplávali po plavbe nebezpečnej, mnohému smrtonosnej, do prístavu roku 1904, už zase máme sa pustiť na more a plávať rokom 1905. Jaký priebeh asi bude mať plavba táto. Koľko a jaké nebezpečia nás očakávajú? Čia loď sa roztraskotá? Kto by neufal, že jeho lodička života plávať bude ticho po hladine vzdajšieho života, ukrývajúceho v sebe tak mnoho buniiek a úskalí? Že všetci, ktorí dnešného dňa novoročného vstupujeme na loď roku 1905., nedorazíme do prístavu tohoto — o tom ani pochybnosti niet! Kteri ale ostaneme na ceste — čia lodička života behom plavby tej sa ztraskotá — to nanajvyššie nejisté je! Nech to dopadne s nami tak lebo tak; či už chceme, bo nechceme, či sa plavby lakáme bo nelakáme — darmo, mi ju nastúpiť musíme.

Preto podajme si bratia, sestry ruky a v mene Božom začnime tento Nový rok.

Ja vám budem i budúce verne slúžiť, vy ale milí Slováci, sľubte mi, že budete „Pokrok“ pilne čítať, a to každé číslo asť trikrát. Čo len raz čítame, to ihneď zabudneme — Potom mi sľubte, že na to, čo v „Pokroku“ sa hovorí častejšie budete myslieť a vašim spoluobčanom rozprávať. Keď vy to, čo vo vašor časopise stojí, sami opakujete, v myslí b. slovni: tehdy prejde vám to do krve a vo vás sa to zakorení. — Ďalej mi prisľubte — a to je hlavné — pilne to konať, čo vám „Pokrok“ radí, by ste peniazky za časopis nadarmo nedávali, a čas s čítaním len tak netroviili. Nie! vy máte mnoho osohu z vášho „Pokroku“ mať, osoh pre dušu a telo, pre čas a večnosť. Mnohdy je to maličkosť, čo vám „Pokrok“ radí, ale môže vám to veľký osoh priniesť. Tento osoh ale pride, keď nasleduje radu; s čítaním sejeme zrna vzdelanosti, osvety, národnosti, viery do srdca, vzrast ale nasleduje, keď čítané uskutočnujeme. Čo od vás milí Slováci žiadam, je maličkosť, ale užitočná. Keď vás všetkých úprimne prosím o všimnutie mojich riadkov, oštávam s vrelou slovenskou láskou vám oddaná: *Anička Kozruchových.*

Dopisy.

Nitrianska stolica.

— Gbely. Minulé sviatky zostanú nám v živej pamäti. Mali sme u nás v „Kat. Kruhu“ pre školské dievky vianočný stromček. Bola to jednoduchá ale veľmi dojímavá slavnosť. Od príchodu nového pána farára začína sa i v našom „Kruhu“ rezkejší život. Členovia navracajú sa k starému svojmu ohnísku, ktoré s toľkým oduševnením založené bolo.

Na den sv. Štefana shromaždilo sa mnoho členov po nešpore v miestnostach spolku, detí bolo okolo 200. Tri chudobné dievky oblečené zo štedrosti členov, dvaja chlapi a jedno dievča zaujali na pódiu, ktoré ochotne pripravili naši horliví mládenci — miesto. Stromček bol vkusne ustrojený a bohato okrovinami ovešaný, o 1/2 5. shromaždila sa miestna

inteligencia p. farár, p. kaplán, p. notarius, slečna učiteľka, p. učiteľ Hudec a mnoho členov i hostí. Gbelské dievčence začali s gloriou a potom nasledoval sbor. Pán farár v dojemnej reči vyličil význam stromku a vyzval členov aby obetovali, aby sme na rok slávnejší stromček vystrojiť mohli. Prítomné speváčky zo Skalice, Maria Hránek a Maria H rvát zaspievaly dvojhlasne utešené vianočné piesne a upútaly na seba všetku pozornosť.

Mladenecký sbor gbelský nezabudol ešte všetko a zaspieval pekne viacej piesní. Janko Dúbrava s citom a výrazne predniesol Tichomirovú báseň: „*Diety u stromku*“.

Malý Saturnin Smida s veľkou smelosťou deklamoval: „*Ajha jak žiarí stromček*“ . . . Obdarený Volla, jako vojak, vystúpil si a prednášal báseňku, a podakoval sa jadrne, čo mnohú slzu vyličilo z oka. Na koniec boly všetky diety podelené. Každé dostalo nejakú maličkosť so stromčeka.

Radosti bolo mnoho! Ktoré dieťa — na veľké deti nerátame — nedostalo, nech sa rodičia nehnevajú, nebolo to naschvál, pre tisk a nedostatok dárkov nebolo možno všetkých podeliť.

Medzi návštevníkmi videli sme i mnoho nečlenov! Vyzývame všetkých, aby pristúpili, kto zaplatí na tento Nový rok, starý rešť sa mu odpíše. Každý poriadny katolík má byť v „kruhu“ v spolku. Výhovorka tu neplatí. Členovia sa prijímajú každú nedeľu.

Konajte svoje povinnosti, aby spolkov účinkovať mohol. Vážte si toho dobra, ktoré spolkov poskytuje! *Prítomný.*

— **Z Mokrého hája.** Krasné sú len tie vianočné sviatky, a u nás sa veľmi pekne odávajú. Na druhý deň vianočný prišiel ku nám náš skalický pán dekan a po službách božích, mali sme v našej kat. škole krásnu slávnosť. Bolo nás tam toľko, ako ešte nikdy v žiadnom roku. Tu nám p. dekan veľmi dojímavú reč držal a potom naše diety vám kvásne odriekali štedrý večer. A tí chlapi a dievčence (Vrabec, Nejeschleba, Škojec, Bartoškové) utešene hráli a nás všetkých hneď do plaču, hneď do smiechu priviedli. Mali sme aj živý Betlehem so stromčekom, s jasičkami a s anjeli atď. Diety predstavovali, prinášali dárky Ježiškovi a rieali. Po slávnosti každé dieťa bolo obdarené nalyčkými dárkami. Pánu dekanovi za jeho uovanie srdečné zaplat Pán Boh. *P.*

Prešporská stolica.

— **Z Horv. Gurabu.** Hovorí sa, že poslúchovať pri obrádkoch cirkevných, je anjelskou službou, a ono mnoho pekne a pravdivého je v tom. U nás ale, predsa tak veľmi ťažko môžeme koho na túto hodnosť dostať. Nie je to smutnou vecou, obce tak čisto katolíckej? Ľudia, ľudia dajte si hovoriť, nebuďte tak lahostajní, bo odhliadnite od neprijemností a trochu dobrej vôle obetujte v prospech vecí. Vytvrilosť je pekná cnosť. Ono je pravda, že i služby božské by mali byť v riadnom a skorom čase, obzvlášť v lete, a preto i z tejto stránky náprava žiaduca je, to ale časom sa napravi a vrehnosť sa tiež nám k vôli pričiní.

Jozef Živý.

— **Veľká Chochofna.** (Pokračovanie). Osadníci pod Machnáčom sú na svojom vlastnom grunte, slobodní ľudia, majiteľia. Nie tak „Kukuliaci“ a „Handriaci“. Oni sú doteraz „poddávnymi“ to jest *nevolníci*. Ako to môže byť, teraz 56 rokov po vyhlásení slobody a zničenia robôt? No, je to predsa tak. Tito ľudia, ktorí už od 400 rokov sú tu osadlí, obývajú doteraz panstvu prináležajúcu pôdu, ktorú doposiaľ si nevymanili, a musia dávať počtu údov v rodine a veľkosti pôdy 60, 80, 100, ba i jeden osadník, ktorý má 3 dospelých údov, 163 dni do roka robotovať, „na poriadku“ ísť. A to preto toľko, lebo panstvo viacej doposiaľ nerátalo na dennú mzdu, ako v päťdesiatich rokoch ustanovené 15 kr. striebra, na terajších peniazoch 22 1/2 kr. čili: 45 halierov.

Teda za 45 halierov robotujú tu doposiaľ ľudia. Ale dobre by bolo i to, keď by sa im to len zrátalo s pozemkov. Ale to nič; to robotujú ako za árendu. Len že je v tom tá chyba, že keď dakto ostane dlžen s „poriadkami“, začaluje ho panstvo na 1 korunu denného zameškánia, teda na miesto 45 halierov, žiada 1 korunu, ktorú súd i prisúdi.

Toto bol zaviedol osvietený pán Ambro, veľko- a všemožný zastupiteľ grófký Chorinskej, rod. Niczky. Či o tomto zavedení sú listiny, toho som sa dopátrať nemohol, lebo pred „Strýčkou“ sú archívy zatvorené. Ale to je istotou že grófka Choninská už na 50 rokov tento majetok držala, teda cez její dobu panovania tento hore opísaný poriadok platil.

A platí i doteraz. Lebo pán Rakovský odobral ten majetok v tom stave, ako ho grófka užívala.

Ponevác ale tá výplata, ktorú on konat musí, nezodpovedá pozemkom, ihneď v lete vysial svojich sluhov, aby pozemky kopaničiárom porrali čo panský grunt a kopaničiárom dali na vedomosť, že keď sa im nepáči, môžu ísť s Bohom; za chalupu, čo si postavil, zaplatia mu, čo bude hodna (za *superaedificat*).

Teda kopaničiari od roku 43. darmo robotovali, to bolo jakožto len za to dobrodenie, že na pánskom grunte môže bývať. Chalupu si môže na chrbát vziať a ísť ďalej. Panstvo ponúko jednotlivým náhradu za chalupu 80, 100, 120 korún! 400 rokov bývajúcim, robotujúcim, a daň od „podzemkov“ (nie vlastných) platiacim usadlíkom, ukázali cestu, — zbojníku.

Našli sa jednotliví gazdovia, ktorí toľko schopnosti majú *od narodenia*, lebo ako uvidíme, vo školách neboli, — že sa oproti tomuto postavili, a keď si sami pomôcť nemohli, obrátili sa do Nového Mesta ku pravotárovi Markovičovi. Tento zariadil process; — kedy bude koniec? —

Process ide, ale o tom nič. Teraz o tarchách ľudu. — Na Kikule je hajný, ale nechá si nudávať „pán jager.“ Tento riadi tú pánsku robotu „na poriadku.“ Zakáže, nechá robotovať; drevo vozíť, štiepať, rezať; potom v zahrade kopať, okopávať, pleť a iné a to všetko pre seba! Kopaničiari si ráta: toľko a toľko dní som robotoval, ale hajný mu zapíše len to, čo ozaj na pánskom grunte bol a svoju domoviznú prácu vynechá.

Preto bolo teraz 10—12 kopaničiárov žalovaných za „režtancie“ — Oj, neni sú to reštancie, ale obdýť práca; keď ju „pán jager“ pre seba vzal, nech ju teraz on platí.

„No, zaplatí ju nie on, lež kopaničiari.“

A prečo?

Jednoducho preto, že tunajší kopaničiari je pred úradmi „nikto“.

Zdejší kopaničiari je nevzdelaný; nevie ani čítať ani písať. Do školy nikdy nechodil, lebo tu doposiaľ školy nebolo, a do dediny je viacej ako 2 hodiny cesty. Tam diety chodíť nemôžu. Ľud je teda sprostý, zanedbalý, a to používalo dosavadne pánstvo.

Pánstvo (či správcovia pánstva) vedeli dobre, že len do tej doby môžu ľud cecať, dokiaľ nevie nič o vzdelanosti. Nechali ho tak opustený. Ačkoľvek je tu na Kikule, Machnáči a u Handerliakov pres 50 rodín, teda aspoň najmenej i 50 dieťok školopovinných, predsa nezapadlo nikomu školu zariadiť.

To dobre vedeli, že keď bude škola, osveta sa rozšíri, a ľud nebude tak povoľný. Treba ho využítkovať, dokiaľ sa dá.

Len že všetko má svoj koniec. I toto dospelo už k svojmu bodu, že má byť koniec tomtu smutnému stavu na kopaničiarskych Kikulských, kde človek bol dosavad len hovädom a otrokom pánstva, otrokom „jágra“, otrokom povaľáčov a darmožráčov.

(Pokračovanie nasleduje.)

Drobné zprávy.

— **Betlehem.** Výpravná vianočná v 3 obrazoch a vo 3 dejoch s novými spevami predstaví sa vo veľkej dvorane „Kat. domu“ na Nový rok o 1/2 8. hod. večer. *Predpredaj lístkov na sedenie dopoludnia od 11. do 12. hod. popoludní od 2. do 4. hod. vo výborovni (prvé dvere na ľavo č. 2.).* Kassa otvorí sa večer o 6. hod. Tam prijíma p. pokladník aj príspevky členovské.

— **Členom mliekárne.** Výplata za mesiac december, buďe dňa 6. januára 1905. vo sviatok Sv. Troch Kráľov o 2. hod. popoludní.

— **„Katolícke Noviny“.** Prvé číslo „Kat. Novin“ politického týždenníka pod redakciou

A. Bieleka vyšlo, s rozmanitým obsahom, v Skalici u J. Tesika. Nový časopis úprimne vítame a vyzývame našich čitateľov, aby na tento výborný časopis v hojnom počte prihlasovali sa za odberateľov.

— **Vianočný stromček v ev. škole.** Dňa 25. v prvý sviatok pripravil „Spolkov ev. mládeže“, školským deťom veľkú radosť, krásny vianočný stromček, okolo ktorého shrmažilo sa vyše 100 detí, obecenstva sišlo sa mnoho, školská sien bola preplnená, tak že polovica musela vonku zostať. Slávnosť zaočala sa s nábožnou piesňou „S nebe prišedše anjelé“, potom nasledovala pieseň „Čas radosti veselosti“, ktorú deti s veľkým oduševnením spievali. Elena Jurkovičová predniesla smelo báseň „Ó prijd' vriste Boží synu“ (od Mošovského) Ma'á Aninka Machalkova, pekným veršikom výtala milého Ježiška, slečna učiteľka *Hermína Gröhllova*, predniesla krásnu Vianočnú báseň, (od Martina Braxatorisa), pán farár *Quotidian* povedal príležitostnú reč, tým zakončená bola slávnosť.

Milodarov nasbierala mládež okolo 100 kor. Ošatené boly chudobné deti 4 dievčata a 4 chlapi, obuvs rozdálo sa 8 párov botkov a 1 pár topánok. Ostatné všetky deti podelené boli dárkami so stromčeka, každé s radosťou nieslo si domu v papierovom vrecku, pomaranč a rozličné cukrovinky.

Vďaka všetkým darcom a tým, ktorí stromček pripravili a okrášlili!

— **Figliarka na lepe.** Práve sme v minulom čísle „Pokroku“ tlačili doobníčku o figliarkach, čo klamú náš potravný spolkov, keď zaraz minulý týždeň v piatok zase sa našla nová figliarka, ktorá s jedným blokom ufujazdila. Táto dáma si tiež dala 2 bloky vystaviť a pridala ku kasse, jeden zaplatila a s druhým ufujazdila. Lenže na takýchto vtáčikoch sa teraz strihne. Pán pomocník Janko Trslin nebol lenivý, utekal za ňou a ju upozornil na jej slabú pamäť. Kto to bol, a ako sa tá istá pani menuje, môže sa každý dozvedieť u kapitánskeho úradu, kde táto vec bude mať pokračovanie.

— **Výbor ľudovej strany skalického okresu,** jednohlasne kandidoval osvieteného pána *dr. Jána Čermucha*, pápežského praelata, opáta a kanonika ostrihomského za svojho vyslanca. Liberálna strana posiaľ ešte nekandidovala.

Dvaja pomocníci na ženskú a mužskú prácu. tiež jedného učňa prijme hneď Michal Absolón, obuvník v Skalici.

Rusko-japonská válka.

Vo februári 1905. bude rok, čo obliehajú Japonci Port Artur. Posiaľ ešte nedobili ho. Keď obkľúčili Japonci pevnosť, bolo v nej asi 40.000 ľudí dnes že posádka klesla na 15.000 mužov, ostatní pohynuli, pomreli, ležia ranení. Ruské lode v prístave sú z väčšej čiastky zničené, ale pevnosť sa drží.

Anglické zprávy píšú, že Japonci zase dobyli dôležité opevnenie, len že tam neni hodno čo veriť.

Keď pred štedrým večerom priblížili sa Japonci k hradbám, zasypaly ich granaty a za 10 minút ztratili 600 mužov.

Japonský generál Nogi, je na nohe i ruke ťažko ranený. V *Mandžursku* panuje veľká zima, Japoncom odmrzájú ruky, prsty, nedávno prebehla celá Japonská eskadrona otrhaná, hladná a polozmrzlá k Rusom.

Rusi neustále dopravujú vojsko do Mandžurie. Na konci januára bude hnať Kuropatkin okolo 500.000 mužov a vtedy jako sa hovorí, zahájí postup ku predu. Baltické loďstvo kotví u madagaska.

Admirál *Rödenevszky*, že bude plávať okolo Austrálie, aby sa s Japonským loďstvom nestretnul.

Tretia ruská flotta, vypluje v polovici januára.

Dňa všetkého válka potrvá do leta.

Kde niet peňazi.

Za starodávna nebolo peňazi a celý obchod zaležal vlastne z čary. Ale pradsa, aby mohli určiť hodnotu jednotlivých vecí, museli mať nejakú mieru. Za takú za starodávna považovali statok menovite rožný statok. Tento menuje sa latinsky pecus a odtiaľto odvedzuje aj latinský názov peňazi — pecunia.

Ostatne nemusíme ísť do praveku — aj za našich časov je dosť krajov, kde neznajú peňazi. Tam je všade čara na dennom poriadku. V najsevernejšej Amerike bobrová kožušina platí za jedničku hodnoty. Biela liška je vraj rovná dvom bobrom, čierna liška alebo medved' štyrom bobrom, a strelná zbraň platí bobrom. Ako to vyzera v tých krajoch, kde niet peňazi, znamenite charakteri u e istá slečna Zelia, francúzska speváčka, ktorá v rokoch šesťdesiatych na ostrove tichého oceána koncertovala. Píše medzi iným: „Včera navštívil kráľ Makea osobne po tretí krát náš koncert. Je najkrajšej čiernej barvy a nechal v svojom paláci, jestli dovoleno je tak pomenovať kolibu z bambusovej trstiny, na križi, ktorý r. 1857 misiónári tam znechali, aj Spasiteľa na čierne zabarviť. Aby človek také veci videl, musí sa tým nekonečným tichým oceánom preplaviť. Naša koncertová dvorana bola veľká kôleň, v ktorej predtým ryby sušili. (Ostatne také veci aj u nás na Slovensku vidno. Tč nedávno bol som v Illave. Tam na námestí ukázali m' cez bránu hlavného hostinca na kôleň, a šopu stojacu vo dvore, v ktorej vraj illavski maďarski sínési, tieto plošnice maďarskej kultúry, cez leto predstavenia dávajú.

Ryby sú preč, ale zápach ostal. Ostatne nebo'o ani v paláci jeho čiernej farnosti a nikde na celej siahoti miesta, kde by sme boli mohli naše cvičenia odbavovať. Snáď čítala si v jednom románe Leona Gozelana rozprávku o tom, ako sú herci platení in natura. To sa nám tu v skutočnosti stalo. Sám kráľ, postrádajúc peňazi, ešte aj drobných, pláčil gravitovanými kokosovými fľašami. Na jednej je silueta vyrezaná; tú ponechám tebe drahá tetuška, môžeš si z nej cukernicu dať spraviť. Keď budeš svoju kávičku piť, pomysliš si potom, že ti Tvoja Zelia z toho súostrovia doniesla, ktorý sa menuje „priateľský“ súostrovím iste preto, že tam divosi bývajú, ako sa susedné súostrovia „spoločenským“ menuje iste preto, že je úplne neobydlené. Na mňa padol, ako si myslieť môžeš, väčší podiel programu, a preto som dostal aj väčší časť príjmu. Ja sama som obdržala tretinu, Campona Fenotti a môj brat, náš neunavý sbormajster delili sa s ostatkom. A tak obdržala som v čaru za svoju pieseň z „Anny Boleny“, za jedno duo Normy z Adalgisy, za jednu ariu z Lucie a za pieseň „Však je dobre vojakom byť!“ za tých 860 kariet, ktoré na môj podiel padly: 3 ošipané, 23 moriek, 44 sliepok, 500 kokosových orechov, 1200 snannasov, 120 litrov banánov, 10 tekvic a 1500 pomarančov. Co robiť s týmto príjmom? V Paríži bolo by to hodno 4000 frankov, pravda že, jestli by tie kokosy a banany v dobrom stave ta prišli. 4000 frankov nebol by ani zlý honorár za odpievanie piatich pesničiek, keď aj dla tamejšej miery jedna pieseň meria sa za jednu ošipanú, alebo za päť moriek. Ale tu čo robiť, ako speňažiť všetky tieto veci? Vec je v tom, že u tunajších obyvateľov sotva by človek peniaze našiel, ktorí aj tú zápravku, aby niečo počuli, s kokosmi a tekvicami platia. Tých málo minci, ktoré sa na ostrove nachádzajú, slúžia ku zaplateniu dane, lebo jeho jasnosť Makea nechce, aby jeho truhly zeleninami a drabežcu plnili. Co tedy robiť s týmto príjmom? Mám ho strviť? Ale spočítaj len tetuška môj podiel, pripočítaj ku tomu príjem dvoch iných koncertov a trochu len rozmýšľaj, čo tvoja Zelia má počať s takým jedlopisom. Hovorila, že z blízkej siahoti Mangéa (Manger, po francúzsky tolko ako jiesť, zaslúži si toho mena, jestli zje svoju korisť) zajtra volaký spekulant príjde, aby mi a mojim kamarátom to všetko v peniazoch odkúpil. Medzi tým dáme našim ošipaným tekvice, sliepkam ale banány a pomaranče írať, aby sme tak na úkor tej časte nášho príjmu, ktorá patrí do riše rastlín podržať mohli druhú časť, ktorá je z riše živočíchov.“

S kalendára Nár. Slov. spolku.

VODOVODY

samečinné i pomocou strojov

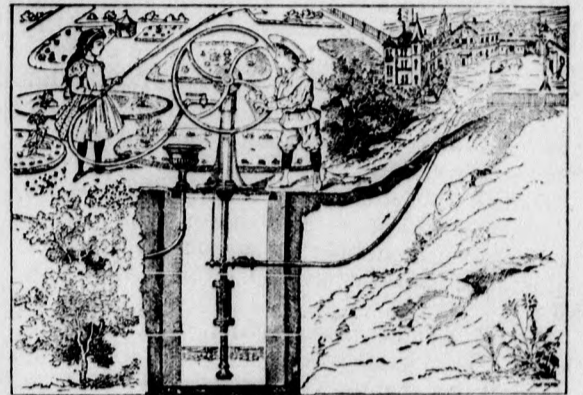
pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

Najlepšie
PUMPY

trvanlive
a so zárukou
zhotovuje
zariadenie!

Tovreň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prédbežné výpočty a cenníky zadarmo.

PIANA (KLAVIERY)

PIANINA

z c. a k. dvornej továrny

A. PETROF

Hradec Králové, Čechy.

Sklad pian: **VO VIEDNI,**

I. Parkring, Čís. 18.

Od roku 1864.

Odpredaj

ovocných stromov (hrušky a jablone) s bohatými koreňmi, s peknými rovnými pňkami a peknou korunou, v najlepších ranných i neskorých druhoch.

Tieto ovocné stromy sa v každej polohe a pôde iste a dobre daria, lebo planky prinášam zo severného studeného Schleswig-Holsteinu a ku tomu mám svoju stromovú školkú na zlom piesočnatom grunte založenú.

Ceny vysoko- i polokmenných stromkov:

I. výber 45 kr. za kus. — 100 kusov 40 zl.

II. „ 40 kr. za kus. — 100 kusov 35 zl.

Zvláštny výber 50 krajeiarov za jeden kus.

Objednať možno u: **Frant. Winkler,**
vrch. zahradníka v gr. Wenckheimskej strom. školke
vo Veř. Levárcch.

Kto chce

niečo predat alebo kúpiť, nech inseruje

v „**Pokroku**“

najrozšírenejšom časopise slovenskom.

Príhľasy prijíma

Administrácia

„**Pokroku**“

V Uh. Skalici.